

Szilárd József
A Biblia és a tűz

Az égés során hő, fény, és lángok keletkeznek. A tűz a megtermékenyítő, megtisztító, megvilágosító erőt jelképezi, de a pusztítást is.

Ennek az elemnek a megzabolázása jelzi a civilizáció kezdetét. A tűz olyan, mintha élne. Ő a tűzhely és az otthon, ugyanakkor a pusztító tűzvész, ami a szenvedéshez, a büntetéshez, a háborúhoz, egyszóval a halálhoz társítja. Negatív mellékterméke van, ha a sötétből, a föld méhéből vagy a viharfelhőkből tör elő, mert ilyenkor a pokol kínjait, a tűzvész lángjait, az „égi tűz” pusztítását jelképezi. A régi Rómában vizet kellett kiloccsantani a rosszak távoltartására, valahányszor az ember kimondta az *ignis* („tűz”) szót.

A tüzet az otthon megszentelt jelképét a legnagyobb gonddal őrizték. Számos rítus kapcsolódik a tűzgyújtáshoz. Hesztia, a római Vesta oltalmazza a családot és a várost; tiszteletére minden görög otthonban ég Hesztia lángja.

Vesta római kerek templomának alakja az első kezdetleges kunyhókra emlékeztetett. Itt táplálják a város szent tűzhelyének lángját Vesta szűz papnői, a vestalisok. A tűz ilyen módon a nőiességhez és tisztasághoz társul, az otthon és a család középpontját jelentő tűzhely és a lángok szoros kapcsolata folytán. Az esküvő napján a római új asszonynak meg kellett érinteni a tüzet és a vizet, mert a tűz hímnemű, a víz nőnemű; a tűz megtisztít, a víz lemos. És az asszonynak foltalanul tisztának kell maradnia egész életében – írja Plutarkhosz.

A megemésztő tűz osztozik az élet és a halál rítusainak iniciatív jelképrendszerében, hasonlóan a hamvaiból megújuló fönixhez. Ha a perzsa király meghalt, kioltották a tűzszentélyekben égő örök lángot, és csak az új király koronázásakor gyújtották újra. A tűz azzal újít és tisztít, hogy elpusztítja rosszat. A zoroasztriánus vallás lángjai elemésztik az átkot; Déméter görög istennő minden éjszaka tűzbe mártja Démophoont, hogy halhatatlanná tegye. Amikor a *Jelenések könyvében* az első angyal megfújja a harsonát, vérrel és tűzzel kevert jégeső zúdul a földre. A megtisztító tűz itt az Isten ítéletét jelenti a rossz fölött. Ugyanezzel a megtisztító koncepcióval találkozunk a középkorban a fáklyáknál, amellyel körüljárják az elmebetegeket és a vétkeket, illetve büntetéseknel: ezért ítélik tűzhalálra Szent Johannát, ezért ítélik vitás kérdésekben a tűzpróba, ahol az az ártatlan, aki nem szenved égési sebeket, és a boszorkányok meg az eretnekek azért kerülnek máglyára, hogy már a földön megismerjék a poklot. Egyedül Lucifer, a pokol lángjaiba taszított lázadó angyal van kizárva a megújulásból, mert őt nem emésztí a tűz.

A tűz jelképezi az átlépést a hit állapotába. Vergilius szerint Apolló papjai parázson jártak a szertartásokon. Ezzel a tűz általi beavatással találkozunk az egész pogány világban, az egyiptomiaktól a görög szoláris ünnepekig, amelyeken átugrották a tüzet. A szokás folytatódik a nyárközepi máglyákban, amelyeket a nyári napforduló kezdetén, Szent Iván június 23-ról 24-re virradó éjszakáján gyújtottak meg a hagyományos paraszti társadalmakban. A

tűzgyújtás után a résztvevők egyszer vagy többször **körüljárják a máglyát**.¹ Füstje távol tartotta a betegségeket és a rontást. A körbejárásnak, és főleg az ugrásnak mágikus jellege volt; a nyájak egészségét, a jó termést kellett biztosítani, illetve azt, hogy a tűzgró még abban az évben házaságot kössön. A máglyából származó üszök megvédte a házakat a villámcsapástól és a tüztől.

A tűzhely az a családnak, ami a nap a Földnek; a meleget sugárzó középpont, amely köré odagyűlik a csoport. Az otthon és a tűzhely szavak szinonimák. Rómában ahol a Vesta (görögknél Hesztia) az otthonok istennője, és a tűzhely-oltár egyesíti magában a szoláris jelképeket; középpont és védelmező, a család összejövetelének, az ünnepeknek és az áldozatoknak a helye. Mircea Eliade mitológus a tűzhelyet tekinti a világ közepének, amely „a valóság méhében található; a hagyományos társadalmakban valóságos minden ami megmagyarázza a világot; a körülötte létező káosz pedig fenyegetést jelent, mert irreális”. A tűzhely tehát menedék, szentély, kiindulási pont és oltalmazó; a világ köldöke.

A Naphoz hasonlóan a tűz is a megtermékenyítést jelképezi. **Ptah** egyiptomi isten égi tűz alakjában termékenyített meg egy üszőt. Az ókori mazdeus és zoroasztrianus Iránban a tűz védelmezi az államokat, a szent tűz ad életet a létezőknek, és különbözteti meg a teremtményeket. Tűz-szentélyekben táplálják, sohasem szabad kialudnia. A görögök átvették az életnek ezt a jelképét a „ki nem alvó tűz” (pür aszbeszton) alakjában, amely mindig égett Athénban. Az istent jelképező szent tűz égett Apollón, Deméter, Athéne és Zeusz templomaiban. Delphoiban a tüzet tisztelték, Héphaisztosznak, az istenek fegyverkovácsának a kultuszában.

A kovácsa alakja visszatérő témája az ókornak. Mivel a tűz az egyetlen elem, amelyet az ember „előállíthat”, ez jelzi hasonlóságát az istenhez. Ám az istenek eszköze a szenvedést is jelképezi, ha nem zabolázzák meg. Vagy törvénytelenység tapad hozzá, mint Prométheusz mítoszában. Prométheusz ellopja az Olümposzról a tüzet, az istenek kiváltságát, és az embereknek ajándékozza. Büntetésből Zeusz a Kaukázushoz láncoltatja, ahol keselyű marcangolja a máját. Itt a tűz a hatalmat vagy a tudást szimbolizálja.

Freud írja: „A tűz megszerzése bűncselekmény: rablással, vagy lopással történik. Ez közös jellegzetessége a tűz birtokba vételéről szóló összes legendának.”

A kereszténységben a szellemiséghez és a halhatatlan lélekhez társított „eleven lánggal” találkozunk az Édenkertet őrző kerubok lángpallosában, vagy a lángnyelvekben, amelyekben pünkösdkor kiáramlik a Szentlélek az apostolokra. Szent János még vízzel kereszteli meg Jézust, akiről azt mondja: ő tűzzel fog keresztelni, ami alatt a Szentlélek tűzét kell érteni.

¹ Szent Iváni-i tűzgrás (Karancskeszi, Nógrád megye, 1930-as évek)

Áldozat a Kármelen (1Kir 19,20–40)

Acháb tehát sorra üzent Izrael fiainak és összehívta a prófétákat is Kármel hegyén. Illés odalépett az egész nép színe elé és megkérdezte: „Meddig akartok még kétfelé sántikálni? Ha az Úr az Isten, akkor őt kövessétek; ha meg Baal, akkor kövessétek azt!” A nép nem válaszolt

egyetlen szót sem. Akkor Illés így szólt a néphez: „Az Úr prófétái közül egyedül én maradtam meg, Baalnak azonban négyszázötven prófétája van. Adjatok két bikát! Válasszák ki az egyiket, aztán vágják darabokra és tegyék a máglyára, de tüzet ne gyújtsanak. Én majd előkészítem a másik bikát, de tüzet én sem gyújtok. Akkor hívják segítségül a ti istenetek nevét, én meg majd segítségül hívom az Úr nevét! Az az Isten, aki tűzzel válaszol, az legyen az Isten!” Az egész nép azt felelte rá: „Rendben van.” Illés tehát így szólt Baal prófétáihoz: „Válasszátok ki magatoknak az egyik bikát! Ti vagytok többségben. Aztán hívjátok segítségül istenetek nevét, de tüzet nem szabad gyújtanotok!” Fogták hát az egyik bikát, előkészítették, és reggeltől délig szólígtatták Baal nevét, ezekkel a szavakkal: „Baal, hallgass meg!” De semmi hang sem hallatszott, nem adott senki feleletet. Köz-

ben ott ugrabugráltak oltáruk körül, amit csináltak. Délben Illés így csúfolta őket: „Szólítsátok hangosabban, hiszen isten! Hátha belemélyedt gondolataiba vagy kiment, esetleg úton van vagy éppen elaludt, és föl kell ébreszteni.” Erre egyre emeltebb hangon szólították, és szokásukat követve karddal és lándzsával addig vagdosták magukat, míg ki nem buggyant a vérük. Dél elmúltával odáig fajult a dolog, hogy őrzöngeni kezdtek egészen addig, míg el nem jött az esti ételáldozat bemutatásának az ideje. De nem hallatszott se hang, se felelet, semmi jele a meghallgatásnak. Akkor Illés így szólt a néphez: „Lépjetek elém!” Az egész nép eléje lépett. Ezután helyreállította az Úr oltárát, amelyet leromboltak. Mégpedig úgy, hogy fogott tizenkét szikladarabot Jákob tizenkét fia törzsének megfelelően, akinek az Úr azt mondta:

„Izrael legyen a neved!”; és oltárt épített a szikladarabokból az Úr nevének. Az oltárt körülvette árokkal, akkorával, amekkora két mérő gabonának elegendő. Aztán máglyát rakott, feldarabolta a bikát, rátette a máglyára és azt mondta: „Töltsetek meg négy korsót vízzel és öntsétek rá az égőáldozatra meg a máglyára.” Megtették. Erre így szólt: „Ismételjétek meg!” Megismételték. Akkor azt mondta: „Harmadszor is tegyétek meg!” Harmadszor is megtették, úgyhogy víz folyt az oltár körül. Az árkokat is megtöltötte vízzel. Amikor aztán elérkezett az esti ételáldozat bemutatásának az ideje, Illés próféta előlépett és felkiáltott: „Uram, Ábrahám, Izsák és Izrael Istene! Nyilvánítsd ki a mai napon, hogy te vagy az Isten Izraelben, én a te szolgád vagyok, s ezeket mind a te szavadra teszem! Hallgass meg, Uram, hallgass meg! Engedd, hogy ez a nép fölismerje: te, az Úr vagy az Isten, te téríted meg a szívét.” Erre tűz hullott az Úrtól, megemésztette az égőáldozatot és a máglyát, még az árokban levő vizet is elnyelte. Ennek láttára az egész nép arcra borult, és így szólt: „Az Úr az Isten, az Úr az Isten!” Illés erre meghagyta nekik: „Ragadjátok meg Baal prófétáit! Ne meneküljön meg egy se közülük!” Megragadták, s Illés levitte őket a Kison-patakhoz, s ott megölette őket.

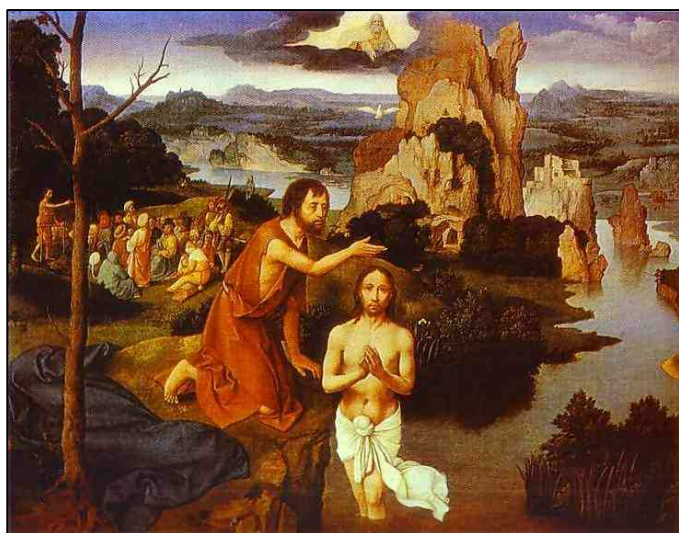

Egyéb népek módjára a héberek is kapcsolatba hozták a tüzet a vallásos hittel. Okot az adott erre, hogy a nép istenről azt képzelte, hogy a zivatarban jelen meg, továbbá, hogy tüzet használtak, amikor az istenségnek áldoztak. Azért jelenti a **tűzoszlop** Jahve jelenlétét, azért jelen meg tüzes bokorban Mózes előtt, azért száll fel az égbe tüzes kocsin Illés próféta, azért emészti el, Illés imája következtében, a tűz az őt elfogó katonákat stb. Az oltáron, amelyen a tűzáldozatokat hozták, a tűznek még éjjel sem szabad kialudni. A makkabeusok idejében sok nehézség támad a parancs teljesítése körül. Csak profán célokra még nem használt tüzzel lehetett az oltár tüzet ismét meggyújtani.

A Keresztelő prédikációja²

Amikor látta, hogy a farizeusok és a szadduceusok közül sokan jönnek megkeresztelkedni, így szólt hozzájuk: „Viperák fajzata! Ki figyelmeztetett titeket, hogy meneküljtek az eljövendő harag elől? Teremjetez hát megtéréshez illő gyümölcsöt, és ne gondoljátok, hogy ezt mondhatjátok magatokban: A mi atyánk Ábrahám! Mert mondom nektek, hogy Isten ezekből a kövekből is tud fiaikat támasztani Ábrahámnak. A fejsze pedig ott van már a fák gyökerén: ezért minden fa, amely nem terem jó gyümölcsöt, kivágatik és tüzre vettetik. Én **vízzel keresztellek**³ titeket, hogy megtérjetez, de aki utánam jön, erősebb nálam: arra sem vagyok méltó, hogy a saruját vigyem. Ő majd Szentlélekkel és tüzzel keresztel titeket. Kezében

szórólapát van, és megtisztítja szérűjét: gabonáját csűrbe takarítja, a pelyvát pedig megégeti olthatatlan tüzzel.”

E versek megkísérlik Krisztus bemutatását, de jelezni akarják az előfutártól való távolságát is. János megelőzi őt, de úgy halad elől, mint a szolga ura előtt, hogy utat készítsen számára. Ő is kiszolgáltatja a maga keresztességét, de csak vízzel, hogy megtérésre ösztönözzön. A messiás („aki jön”), „erősebb” (*iszkhüroterosz*), és ő „Szentlélekkel és tüzzel” keresztel. Az „erő” (*iszkhüsz*) isteni tulajdonság. Az Iz 9,6 szerint az Immanuel sajátossága. Máténál a messiás minősítője (vö. 12,29). Természetesen nem fizikai „erőről” van szó, hanem erkölcsi kiválóságról, erényről, illetve az Isten tervében betöltött szerepről. Az *iszkhüroterosz* (az erősebb) megfelel annak, akit a IV. evangélium „prótosz”-nak (előbbinek) nevez (Jn 1,15). A Keresztelő azért emeli ki Krisztusnak ezt az elsőbbségét, hogy emlékeztessen a vele kapcsolatos saját szerepére. Ő kisebb a közönséges szolgánál is, hiszen még arra sem tartja magát méltónak,

² Mt 3,7–12 (Mk 1,6–8; Lk 1,7–18; Jn 1,24–28)

³ Joachim Patenier: *Krisztus megkeresztelése* (1515, Bécsi Kunsthistorisches Museum)

hogy (kifejezetten szolgálai módon) saruját vigye. Ez a valamennyi evangélistánál megjelenő kép azt emeli ki, hogy a Keresztelő teljességgel alárendelődik a messiásnak.

Jézus „Szentlélekkel és tőzzel” (11. v.) keresztel. Ezzel a szókapcsolattal ritkán találkozunk. A Jn 1,33 és az ApCsel 1,5 beszél a Szentlélekkel történő keresztelezésről, amelyet azonban az ApCsel 18,25 és 19,3 szerint a Keresztelő tanítványai nem ismernek. Ez igazolja a megnevezés keresztény eredetét. A Lélek mindig a teremtésben (vö. Ter 1,2) és az üdvtörténetben (vö. Iz 11,2; Jo 3,1–2; Ez 37) működő isteni erőre utal. A tűz a Bibliában gyakorta a pusztítás és a tisztítás szimbóluma. Ilyesmit jelenthet a jelenlegi szövegösszefüggésben is, amelyben kissé lejjebb az „olthatatlan” jelzöt kapja (12. v.). A Mt 3,11–12 messiása az **eszkatologikus bíró**,⁴ aki a jelek szerint Isten Lelkének erejében jön majd el, hogy elpusztítsa az igaztalan és a

gonosz embereket. A Keresztelő igehirdetésében feltehetően nincs is hely ettől eltérő messiás számára. Az utolsó versben ugyanis ugyanez a kép tér vissza. Az izraeliták története befejezéshez közeledik, küszöbön áll a betakarítás ideje. Az aratás és a cséplés befejeződött, s már csak a végső művelet, a gabona és a pelyva szétválasztása marad hátra. A földművesnek (Krisztusnak) kezében van már lapátja, hogy elvégezze a rostálást. A „tisztítani” (diakathareó) ige és az „olthatatlan tűz” említése mutatja, hogy a szerző már áttért a kép alkalmazására. A szalma és a pelyva gyorsan elhamvad a tűzben. A gonoszokat égető tűz azonban örök, miként gonoszságuk is. Ám ez az állítás még a Keresztelő ajkára adva is túlzónak látszik. A sugalmazott emberek gyakorta tartottak igényt arra, hogy ők Isten titkainak ismerői, közben azonban sokszor tévedtek is.

Tűz és víz – pusztulás vagy tisztulás?

Jézus a legtöbb esetben nem válaszol a kérdésekre...

„Feketén-fehéren látja a dolgokat.” – szoktuk mondani, általában kritikusan, ezzel jelezve, hogy a „dolgok” bizony komplikáltabbak, mint ahogy mi azt gyakran szeretnénk. A kategorizálás, a dolgok felosztása feketére-fehére, jóra-rosszra, sötétre-világosra, életre-halálra leginkább önmagunk megnyugtatására szolgál, annál inkább, mivel magunkat előszeretettel a „jó” kategóriába szoktuk besorolni.

Nem egy teológus a **bűnbeesés**⁵ misztériumán töprengve arra jutott, hogy a „jónak és rossznak tudása”, vagyis a bűnbeesett állapot az az állapot, amikor az ember elkezdti ezt a kettéválasztást, kategorizálást. Dietrich Bonhoeffer írja *Etika* című könyvében, hogy az evangéliumokban a farizeusok

⁴ Stefan Lochner: *Az utolsó ítélet* (1435)

⁵ Raffaello: *Ádám és Éva* (1509–1511)

képviselik ezt a tendenciát. Amikor Jézushoz mennek, mindig a kategorizálásnak, a világ jobb és bal ténfélre osztásának ez a vágya hajtja őket. Jézus azonban a legtöbb esetben nem válaszol a kérdéseikre, hanem egy újabb kérdéssel egy magasabb szintre igyekszik emelni beszélgetőtársait. Jézus, Bonhoeffer szerint, a meghasonlott embertől eltérően *Isten akaratában*, azaz egységben látja a valóságot, míg a farizeusok ennél alacsonyabb szinten, a jó és a rossz egymás kizáró kettősségében.

Ebben a mi meghasadt, széthullott világunkban fájdalmas és kínzó paradoxonként éljük meg, hogy az úgynevezett „jó” és az úgynevezett „rossz” együtt, egyszerre van. Nem tudjuk,

nem is tudhatjuk, miként lehetett ez egy ártatlan világban, mindenesetre nehéz nekünk felfogni, hogy például Krisztus keresztyje, az élő Isten halála a legnagyobb borzalom és egyszerre mind a legnagyobb áldás és jótétemény. Az Írás sohasem magyarázza meg ezeket a **paradoxonokat**, ésszel nem érhetjük fel őket. A Biblia képekben beszél, és ezek a képek a képzeletünket érintik meg. A borzalomnak és az áldásnak, az életnek és a halálnak ez az összetartozása, a kereszt titka mutatkozik meg két domináns bibliai motívumban: *a tűz és a víz képében*.

Mindkettő – a tűz is, a víz is – lehet pusztító, de lehet megváltó erő is: *a megváltás folyamata vagy eseménye talán éppen ez: a pusztító, destruktív erőt gyógyító, építő erővé változtatja*. Ez a dialektika minden bibliai szimbolikától függetlenül megfigyelhető már a természetben is: az elharapózó tűzvészek épp olyan tragikusan rombolóak, mint az áradások, az özönvizek, a tomboló tengeri vihar: a tűzben éppúgy odaveszhet az ember, mint ahogy belefulladhat a háborgó vizekbe. De gondoljunk a hideg és koromsötét éjszakában barátságosan derengő tábornótűzre, amely meleget ad, világosságot teremt, vagy a tiszta vizű tóra, amelyben megmosakodhat és szomját olthatja a megfáradt vándor. A 18. századi Jonathan Edwards, a nagy amerikai teológus a természeti jelenségeket is tipologikusan értelmezte, és a bibliai igazságok előképeit szerette látni bennük, nem egészen alaptalanul.

A Szentírásban a tűz az Isten haragját, a pusztító ítéletet, végső soron a pokol kínjait jeleníti meg. De valójában a tűz élő tűz, energia, erő, dűnamosz, Isten lényének megmutatkozása. A csipkebokor ég, de el nem emésztetik, a Szentlélek erejét lángnyelvek jelenítik meg. A megváltás útján járó embert nem emészti el a tűz, hanem megtisztítja, mint tűzben próbált aranyat. Az Istennel találkozás az egyiknek ítélet és pokol, a másoknak tisztító kohó.

Víz és tűz, tűz és víz: két szélsőséges elem. Mindkettő kibillent a megszokott közegből, felforrall vagy lehűt. Meglepe, felforgat, a határookra kényszerít. Isten nyugtalanítóan megnyugtató közelségét jelzi. Alámerülni, elveszni őbenne, hogy megtaláltassak, égni, megsemmisülni őbenne, hogy megmaradhassak.

Most térjünk rá **Bildád** hitről alkotott felfogására: egy várhoz, erődítményhez hasonlított teológiai rendszerben a hit sem lehet más, csak stabil, biztos és megingathatatlan. Azt mondja **Jób**-nak: „Azt hiszed, önmarcangolásod miatt elmozdul a szikla a helyéről?” (Jób 18,4)

Jób krízisbe került hite – amely szerinte nem is teológia, csak önmaga ellen fordult agresszió – egyfajta irritáció, amely ki akarja kezdeni az elmozdíthatatlan sziklából épített teológiai rendszer felépítményét. Bildád és későbbi reprezen-

tánsai, egészen a mai bildádokig, így gondolkodnak: aki a kellő stabilitást nem tudja produkálni, aki „mint élő kő” nem tud beépülni a „közösség lelki templomába” (1Pét 2,5), aki nem jutott hitbizonyosságra, mert nincs úgymond „élő kapcsolata a feltámadt Jézussal”, annak számítania kell rá, hogy pislákoló, füstölgő mécshez hasonló hitét elfűjják, mondván, ha nem ég rendesen, akkor ne kormozzon itt össze-vissza! Bildád második beszédében éppen a kialvó mécses képével él (Jób 18,6) azokkal kapcsolatban, akikről úgy gondolja, hogy „nem akarnak Istenről tudni”. Ez különösen érzékeny pont lehet azoknak, akik ismerik Ézsaiás könyvének azt a sokat idézett mondatát, hogy: „...a megrepedt nádat nem töri össze, és a füstölgő mécses nem oltja el.”

Ézsaiás könyvében az „Úr szolgájának” bemutatásáról van szó: akit Isten támogat, akit választott és akiben gyönyörködik. Aki nem az a hangos, lármás lehengető fajta, hanem olyan, aki a sérült, gyenge, törött és füstölgő hitűeket nem rekeszti ki, nem küldi el, nem fosztja meg őket a közösséghez tartozástól.

Mi oltja ki a tüzet az életünkben?

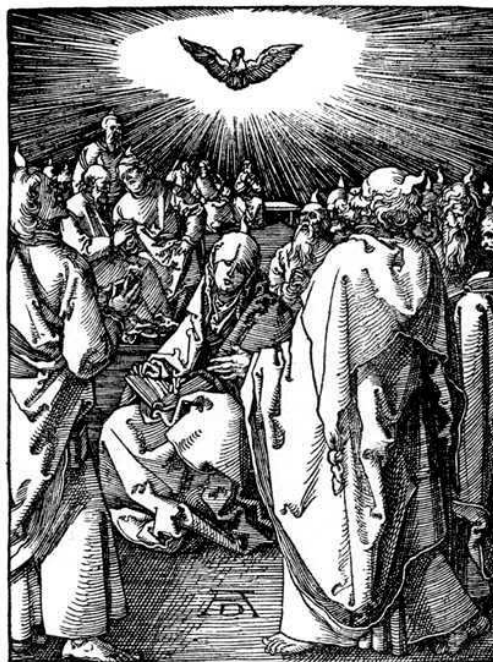
Bűnök – Más szenvedélyek tüze / Idegen tüzek – „Szemükben bálványáldozati tűz lobog” / Közöny / Elveszített célok – a hiábavaló dolgokra való odafigyelés / Terhek, az élet gondjai, bajai / Lustaság / Kiégés – ha túlhajtod magadat, ha nincs utánpótlás.

A Biblia a **Szentlélek**⁶ munkáját két erőteljes képpel szemlélteti. Ezzel kezdődik a pünkösdi történet leírása: „Amikor eljött a pünkösdi napja, és mindnyájan együtt voltak ugyanazon a helyen, hirtelen hatalmas szélrohamhoz hasonló zúgás támadt az égből, amely betöltötte az egész házat, ahol ültek. Majd valami lángnyelvek jelentek meg előttük, amelyek széteszlottak, és leszálltak mindegyikükre” (ApCsel 2,1–3).

A szél és a tűz gyakran Isten jelenlétére utal. Az egyik zsoltárban például ezt olvassuk: „Jön a mi Istenünk, nem hallgat. Előtte emésztő tűz, körülötte hatalmas szélvihar” (Zsolt 50,3). Jézus is szélhez hasonlította a Szentlélek munkáját, amikor Nikodémussal beszélgetett (Jn 3,8).

A hasonlat arra utal, hogy a szelet nem látjuk, de a munkáját tapasztaljuk. Isten Lelkének a jelenléte sem látható, de munkája, amit az emberekben elvégez, nagyon is valóságos. A szél maga láthatatlan, de bármit meg tud mozgatni. Így a Szentlélek előtt sincs akadály. A legkeményebb szívet is újjáteremti, a legrejtettebb bűnöket is világosságra hozza, a legkétségbeesettebb embert is meg tudja vigasztalni, s új erővel tölti meg.

Említék erre néhány példát. Valaki szorongva, tele aggodalommal kel fel reggel. Nehéz nap elé néz. Elolvassa a Bibliából aznapra kijelölt részt, imádságban kiönti Istennek a szívét - s amikor fölkel, mintha kisöpörte volna valami belőle a félelmet. Rábízta magát Istenre, s derűs reménységgel indul dolgára. Mi történt közben? A Szentlélek személyessé tette neki az ígét, ráirányította figyelmét Istenre, bátorságot adott neki – ugyanúgy, ahogyan pünkösdkor az apostoloknak.

⁶ Albrecht Dürer: *A leszálló Szentlélek* (1511)

Valaki ott ül a templomban és hallgatja az igehirdetést. Egyszer csak eszébe jut, hogy egy társa ellen csúnyán vétkezett az előző héten. Nem erről van szó a prédikációban, de Isten Lelke nem engedi bűnben maradni az embert, bűnbánatot ébreszt benne, s elsegíti a bocsánat és újrakezdés örömére.

Valaki vigasztalhatatlan a gyászában. Beszélget egy hívővel, elmondja neki is bánatát, az meg nagy szeretettel Isten igéjéről beszél neki. S ő közben úgy érzi, nem kell ennyire sajnálnia magát, lassan megvigasztalódik, sőt ő kezd vigasztalni másokat Isten igéjével.

Ezért fontos, hogy minél többször tegyük ki magunkat a Szentlélek hatásának. Ahol Isten igéje hangzik, ott mindig munkálkodik Isten Lelke is. Egy-egy álmos, alvó gyülekezetet, egyházat is Ő tud megeleveníteni. Hiszen Isten az egyházat nem evezős hajónak teremtette, ahol nekünk kellene emberi ötletekkel erőlködnünk, hanem vitorlásnak, amit a Szentlélek ereje visz előre. És ha éppen nem fúj a szél? Akkor foltozzuk a vitorlákat, és várjuk a szelet. Imádkozunk, mint pünkösöd reggelén a tanítványok, és tesszük a kötelességünket, várva arra, hogy egyszer csak megfeszülnek a vitorlák, és emberek újjászületnek, megszabadulnak – a Szentlélek munkája nyomán.

A másik kép a tűz. A tűz tisztít. A Biblia egy helyen Istent ötvöshöz hasonlítja, aki **megtisztítja Lévi fiait**, és nemesekké teszi őket, mint az aranyat és ezüstöt (Mal 3,2–3). A Szentlélek mutat rá, mi nem nemes az életünkben, és segít megszabadulni a salaktól.

A tűz világít is. Isten Lelke segít tájékozódni az élet őserdejében, elsegít igazi önismeretre, Krisztus-ismeretre, s világossá teszi, mi Isten terve velünk.

És a tűz melegít is. Akik kapták Isten Szentlelkét, azokból Isten szeretetének a melege árad. Pál apostol boldogan vallja: „Az Isten szeretete kitöltötte a szívünkbe a Szentlélek által, aki adatott nekünk” (Róm 5,5). Mi a Krisztus második eljövételét megelőző időben élünk, amikor „a szeretet sokakban meghidegül” (Mt 24,12). Nagy szükség van most olyan újjászületett hívőkre, akikből árad a másokat melegítő szeretet. József Attila kiáltásában sok ember vágya szólal meg:

Valami nagy-nagy tüzet kéne rakni,
Hisz zúzmarás a város a berek...
Fagyos kamrák kilincset fölszaggatni
És rakni, adjon sok-sok meleget.

József Attila: *Tél*

A szomorú tapasztalat azonban az, hogy nem tudjuk az igazi, önzetlen szeretet tűzét meg-
rakni. Isten Szentlelke adja ezt is mindazoknak, akik neki engedelmessé válnak.